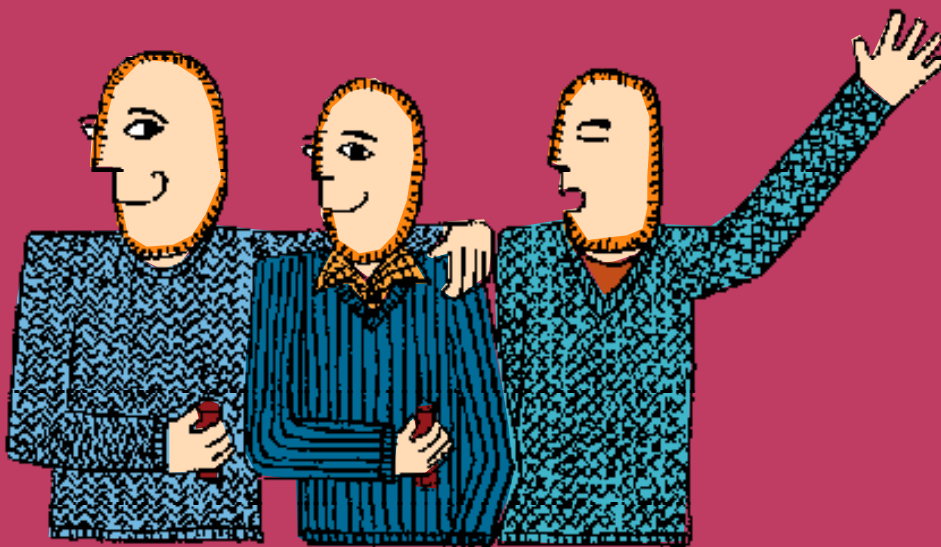

donostian donosti eta gorostian gorosti

barrenet 3. ikastunitatea
2. maila
ikaslearena

300 pta.

EGILEAK

Proiektuaren arduraduna:	Juxto Egaña (HABEko Hizkuntzaren Didaktika arduraduna)
Kudeaketa:	Joanba Bergara (HABEko Prestakuntza arduraduna)
Koordinatzaile didaktikoak:	Begoña Martinez (HABEko teknikaria) Sabin Zabala (HABEko teknikaria)
Partehartzaileak:	Anabel Alegria (Leioako Udal Euskaltegia) Josune Aranguren (Muskizko Udal Euskaltegia) Joxe Manuel Goenaga (Santurtziko Udal Euskaltegia)
Errealizazio didaktikoa:	Esther Isasa (HABEko teknikaria)

© HABE 1999. ISBN 84-86968-68-2

HABE Erakundeak eskerrak ematen dizkie Enkarterrietako, Leioa, Muskiz eta Santurtziko Udal Euskaltegi eta Udalei materialgintza proiektu honetan parte hartzerakoan agertu duten borondateagatik.

Halaber esker ona luzatu nahi die euskalduntze-alfabetatzegintzan diharduten euskaltegi guztiei, beren esperientzia eta ekarpena baliagarri izan direlako.

Diseinua eta maketazioa: **Tita Lorenz** eta **Marisa Mantxola** • Marrazkiak: **Marisa Mantxola**

Gure esker ona ondoren aipatzen direnei hainbat material eta ideia hartzeko baimena eman digutelako.

Euskaldunon Egunkaria:

Beltza ala gorria artikulua, Euskaldunon egunkariatik hartua. 97.10.07

Patxi Zubizarreta 1995. Eztia eta Ozpina. Alberdania (10-15. orr. eta azala)

Erakunde honek aitortzen du ikas-material hau egiteko bestek sortutako argazkiak erabili direla, eta eskerrak ematen dizkiete egileei:

Argazkiak:

Amaia Zubiriaren argazkia: Elkar argitaletxea.

donostian donosti eta gorostian gorosti

barrenet 3. ikastunitatea

Helduen Euskalduntzearen Oinarrizko Kurrikulua

2. maila

ikaslearena

AURKIBIDEA

1. Sarrera

1.	Lan-egitasmoa	6
2.	Ikastunitatearen ibilbidea	7

2. Atazak

A Ataza:	Zer irakurtzen duzu egunean zehar?	8
B Ataza:	Zurrutean	10
C Ataza:	Etiopian ere txakurrak oinutsik	15
D Ataza:	Urrun ta fits, betiko ta betiko	18

3. Eranskinak

1.	Beltza ala gorria	20
2.	Nere herria eta Juan Carlos Perez	21
3.	Autoebaluazio-orria	23

4. Materiak osagarriak

B Ataza:	Zurrutean	
1.	Testua osatu	25
2.	Hiztegia lagun	25
C Ataza:	Etiopian ere txakurrak oinutsik	
3.	Baldintzak birpasatzeko	26
D Ataza:	Urrun ta fits, betiko ta betiko	
4.	Haserrealdietarako hizkuntz baliabideak: espresioak	29

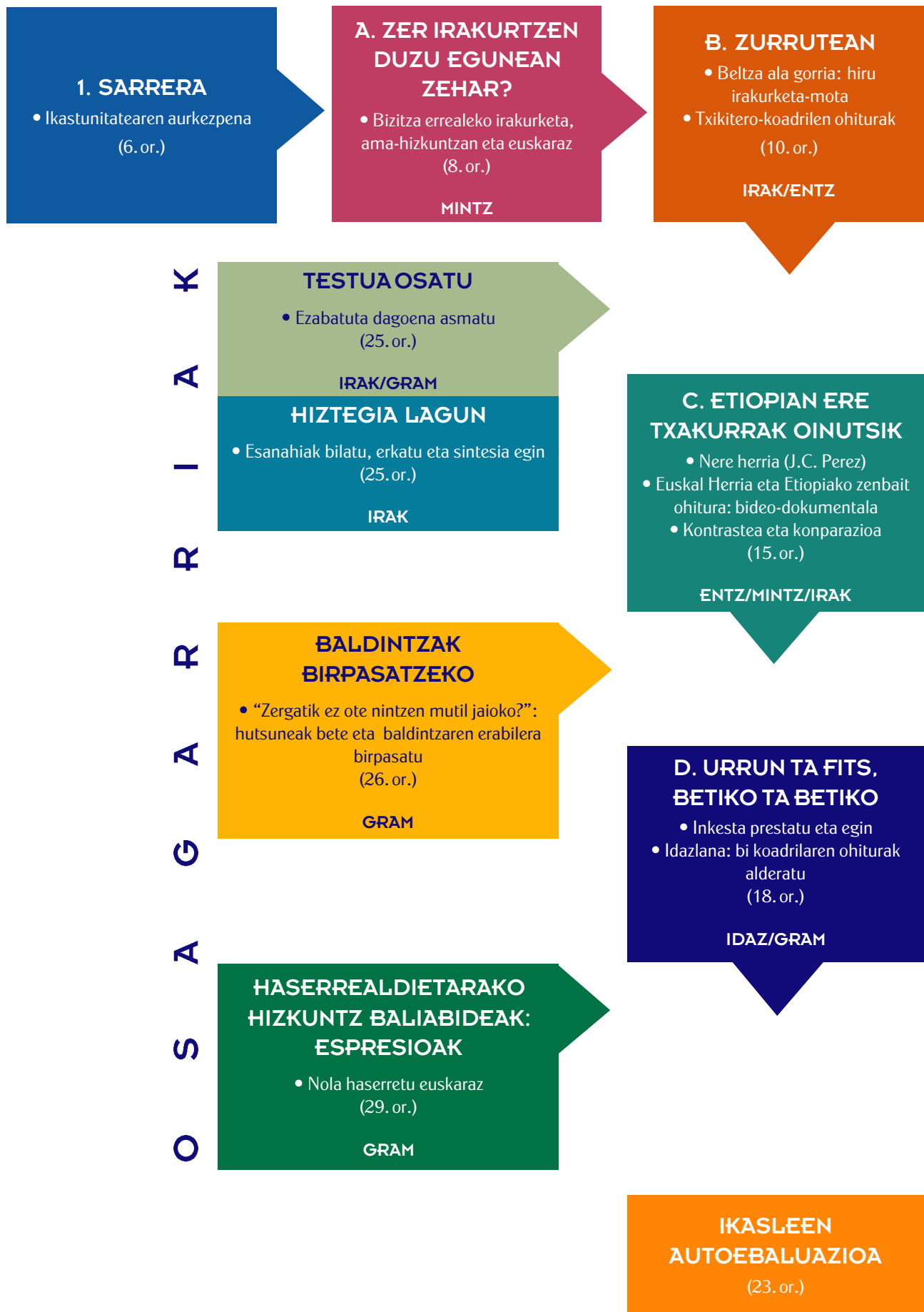
1.

LAN-EGITASMOA

Bizitza errealeko irakurketatik abiatuko gara, irakurtzeko modu ezberdinak daudela ikusteko. Modu horiek praktikan jartzeko, artikulu bat landuko dugu ikuspuntu desberdinetatik. Bide batez, gure gizarteko, koadriletako eta beste kultura batzuetako harremanak arautzeko bideei erreparatuko diegu.

Ohitura-kontuek pisu haundia izango dute ikastunitate honetan. Horregatik, egin beharreko ariketetako bat kulturen arteko alderaketa edo konparazioa izango da. Ohiturak direla eta, amaieran idazlan bat egin beharko duzu bi koadrilaren ohiturak erkatuz.

2. IKASTUNITATEAREN IBILBIDEA

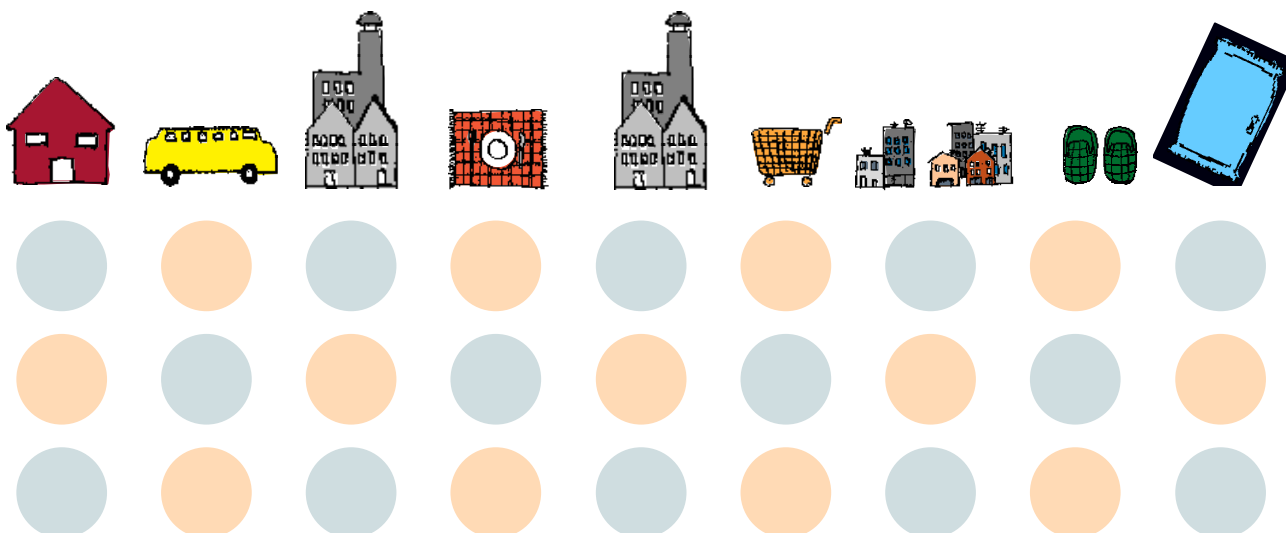
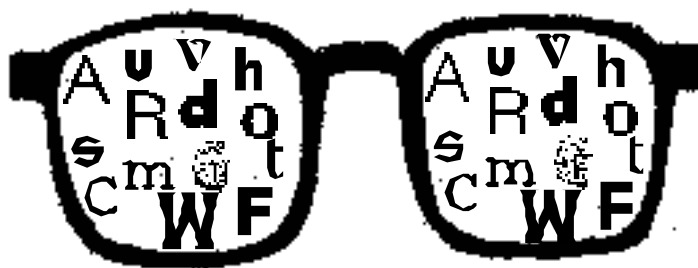
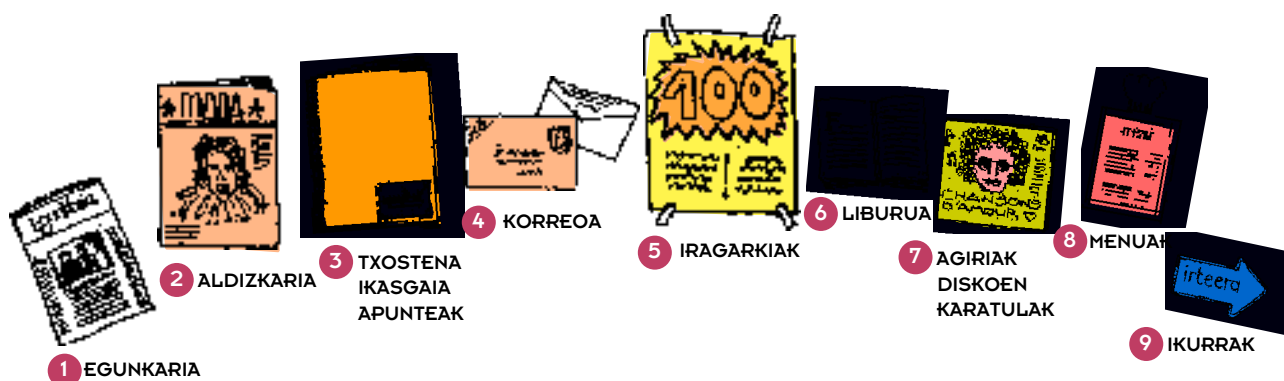

ATAZA: ZER IRAKURTZEN DUZU EGUNEAN ZEHAR?

Ikastunitateari hasiera emateko eta irakurketari buruzko gogoeta bideratzeko, bizitza errealeko irakurketaz galdetzen dizugu. Ama-hizkuntzan zer eta nola irakurtzen duzun esan beharko duzu. Horren ostean ikusiko dugu ikasten ari zaren hizkuntzan ere berdin jokatzen duzun eta berdin jokatu behar den.

1

- Zer irakurtzen duzu egunean zehar? Konturatu gabe hainbat gauza desberdin irakurtzen dugu egun arrunt batean. Pentsa ezazu zer irakurtzen duzun eta eguneko zein momentutan. Ideiak ordenatzeko lagungarri izango zaizu zer/noiz/non, nola eta zertarako koadroa betetzea. Zer idatzi bururatzen ez bazaizu, emaiozu bistadizo bat marrazkiari: horko pistez baliatuz bete dezakezu koadroa.

■ Egizu egun arrunt batean irakurtzen dituzunen zerrenda zer/noiz/non/nola eta zertarako.

ZER/NOIZ/NON	NOLA	ZERTARAKO
• goizean goiz, lanean hasi aurretik, egunkaria.	• nahiko azkar, bistadizoa emanaz.	• zein berri interesgarri agertzen diren jakiteko, gero gauean patxadan irakurtzeko.

■ Komenta ezazu zuk idatzitakoa beste 3 ikaskiderekin.

■ Pentsatu eta erantzun galdera hauei:

1. Zertarako eta nola irakurtzen duzu ama-hizkuntzan? Hau da, zer egiteko/lortzeko irakurtzen duzu eta nola?
2. Eta zertarako eta nola irakurtzen duzu euskaraz?

ATAZA: ZURRUTEAN

Argi geratu al da euskaraz ari garenean ere irakurketa-mota helburuei egokitu behar zaiela? Txikiteroei buruzko testu bat hiru modutan irakurrita, etekin desberdina aterako diozu bakoitzean. Bide batez, txikitero-koadriletako arauez jardungo dugu, arauok batzuetan ezkutukoak badira ere.

1

■ Lehenengo irakurketa: gainirakurketa

- Hasteko, hogeita hamar segundo izango dituzu Beltza ala gorria testua irakurtzeko. (Ikus 3.1 eranskina). Ez duzu dena ulertu behar, denbora hori pasatakoan, bakarrik ondorengo bi galdera horiei erantzuten saiatu beharko duzu:
 1. Zure ustez, zein da erreportajearen gaia?
 2. Zein alderditatik jorratuko dute gai hori?
- Amaitzeko, gogoeta bideratzeko, galderon inguruan mintzatuko zarete irakaslearen gidaritzapean. Beraz, pentsatu eta azaldu beldurrik gabe zeure erantzunak.

GOGOETA BIDERATZEKO GALDERAK:

- Zer egin duzue hogeita hamar segundo horietan?
- Zeri erreparatu diozue? Zergatik?
- Horrelako irakurketa azkarrik egiten duzue inoiz zeuen ama-hizkuntzan? Noiz eta zertarako?

■ Bigarren irakurketa: irakurketa xehea

- Erreportaje gehienetan, lehendabiziko pasarteak gaia aurkezteko izaten dira. Esku artean duzun irakurgaian ere ederki asko ikusiko duzu hori, baldin eta irakurketa xehea egiten, hau da, saltoka irakurtzen trebea bazara. Egin dezagun aproba! Ea desitxuratutako testu horri tankerarik ematen diozun, eta ezer ulertzeko gai zaren.

..... txikito

..... Euskal Herriko

ohitura

Nahiz eta gazteek

..... asmorik era-

kutsi ez,

txikitero batzuk;

.....,

gure tabernetan ez da faltako

.....

..... gertakizunak komen-

tatzen koadrilarik.

..... txikiteoan oinarri-

tu giza

harremanak. Bilbon

..... txikiteatzearen

garrantziaz,

..... egun bat

.....: Txikiteroen

Festa. 34. aldiz

..... Begoña-

ko Amaren egunean,

.....

GOGOETA BIDERATZEKO GALDERAK:

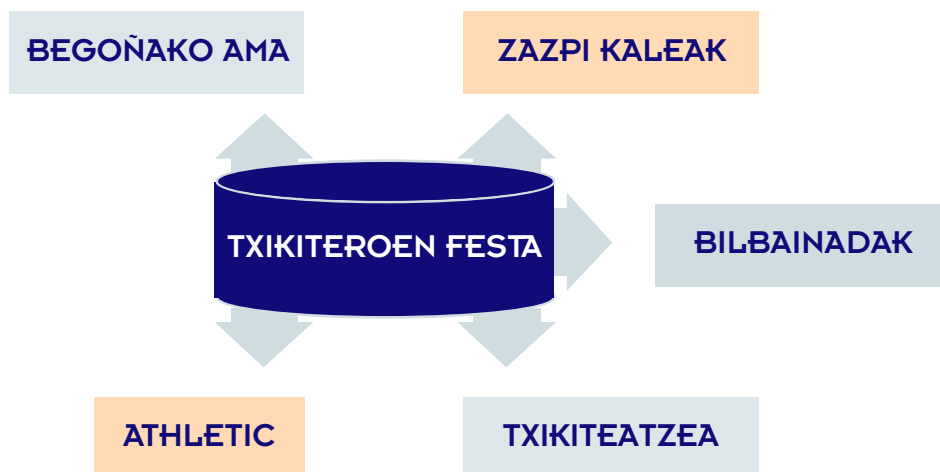
- Saia zaitetz, orain, ondorengo bost galdera horiei nola erantzungo zeniekeen pentsatzen. Ikaskide guztion artean eztabaidatuko dituzue erantzunak.
 - Berdintsu ulertu al duzue denok sarrera hori?
 - Zalantzarik geratu al zaizue ulermenaren aldetik? Zein?
 - Kapaz izango zinateke ezabatuta dagoena gutxi gorabehera asmatzeko? (Ikus 4.1. material osagarriak)
 - Zein tipotako hitzak ezabatu ditugula uste duzu?
 - Ados al zaude ondorengo testuan esaten denarekin? Horrelako zerbait gertatzen al zaizu zeure ama-hizkuntzan? Aditu baten hitzak dituzu honako hauek: “Oso erraz ikusten da okerra dela testuko hitz bakoitza irakurtzea eta testua ulertzea parekotzat jotzea. Bere hizkuntzan irakurtzeko batere ohiturarik duenak baditu, jakinaren gainean eta oharkabea, **hitzak aukeratzeko teknika** batzuk”. (J. Wolf) *

■ Hirugarren irakurketa: irakurketa intentsiboa

Erreportajearen amaierako pasarteak, testuan azaldutakoa laburbilduz, honela dio:

“Ikus daitekeenez, Txikiteroen Festak Bilboko ikur guztiak, edo ia guztiak, biltzea lortu du: Begoñako Ama, Zazpi kaleak, bilbainadak, Athletic taldea, txikiteatzea eta abar. Osagai horiekin ez da harritzekoa Txikiteroen Festak Bilbon duen arrakasta”.

- Hona hemen azken parrafoaren mapa semantikoa:

- Irakur ezazu testu osoa eta ea ikur horien arrastoa edo nondik norakoa ateratzen duzun. Zein esanahi dute ikur horiek txikiteroentzat? Zer esaten du erreportajeak ikur bakoitzari buruz? Nahi izanez gero, aurkitzen duzun informazioa mapa semantikoan idatzi edota ondorengo lerrootan hitz gakoak erabiliz. Gogoratu testua 3.1. eranskinean duzula.

Begoñako Ama: _____

Athletic: _____

Zazpi kaleak: _____

Bilbainadak: _____

Txikiteatzea: _____

- Bukatzeko, bil zaitetzte binaka eta saia zaitetzte azken irakurketa-mota horren gorabeherak aztertzen. Hona hemen hausnarketarako proposatzen dizkizuegun puntuak:

* Zutabe 15:37. or.

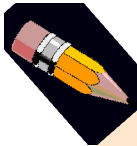
GOGOETA BIDERATZEKO GALDERAK:

2

1. Zenbat denbora behar izan duzue modu horretan irakurtzeko?
2. Zenbat aldiz eta nola irakurri duzue? Zergatik?
3. Bizitza errealeko zein egoeratan egiten dituzue gisa horretako irakurketak?

- Denok dakigunez, txikiteoak mundu oso bat osatzen du, oso zabala gainera. Mundu horretan hainbat kontu sartzen direnez, lau alderdiri baino ez diegu erreparatuko.
- Jar zaitetz zeure taldekideekin eta komenta ezazue irakasleak emango dizuen puntua.
- Ondoren ikusiko duzun bideo-pasartearen hasieran, gazte-koadrila bat azalduko da Barreneten. Tabernaren bazter batean, lagun bat dago eurei begira adi-adi. Ikus ezazu bideoa eta erantzun galderoi:

Zer dela eta begiratzen die horren adi lagun horrek?

Zein koadrila-mota aipatzen dituzte?

Zein da arazoa?

Zein irtenbide eman diote?

- Taldeka, komenta ezazue beste koadrila-motaren bat ezagutzen ote duzuen.
- Gauza jakina da giza talde gehienetan edo guztietan portaera-arau jakin batzuk egoten direla, oso agerikoak batzuetan eta isilpekoak beste batzuetan. Edozein taldetako jokamoldeak zorrotz aztertuz gero, oso erraza izaten da erdi-ezkutuko arau horiek ikustea eta zehaztea. Testuan esaten dena eta txikitero-koadrilei buruz dakizuna kontuan hartuta, portaera-arau horien zerrenda osatzen ahaleginduko gara.

Hasteko, proposatzen dizkizugun arau hauetako zein iruditzen zaizkizu benetakoak?

1. Txikitero-koadrila batean parte hartzeko, gutxieneko adin bat eskatzen da.
2. Koadrilak ezartzen duen ordutegia errespetatu egin behar da.
3. Txikiteroa izateko fededuna eta futbolzalea izan behar da.
4. Debekatuta dago txikiteroa emaztearekin azaltzea.
5. Koadrila bakoitzak bere anagrama eduki behar du.
6. Oso gaizki ikusia dago koadrila batetik bestera aldatzea.
7. Edalontzia erabat hustu behar da, ahal bada, trago batean.
8. Ezin da egun batetik bestera ibilbidea aldatu.
9. Hainbat arrazoi dela medio, ordaintzeko modu bi izaten dira: txandaka eta jarritako botetik.

BAI	EZ
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Bideoaren jarraipena ikusiko dugu orain: dagoeneko Michael Renon da eta Antton, Kattalinen laguntzaz, koadrila tradizional baten jokabidea ari da aztertzen, informazioa Renoko unibertsitatera bidaltzeko. Anttonek, hasieran, gaurko ikerketaren gai nagusia aipatuko du: zein den txikitero bakoitzaren rola talde tradizionalaren barruan.

Honakoak dira, bere ustetan, txikitero-koadrila tradizional bateko rol nagusiak: taldeko liderra, txiste-kontalaria, gai-jartzailea eta taldeko zuhurra.

- Bideoa ikusi bitartean, jaso ezazu beheko koadroetan rol bakoitzari buruz Anttonek Renora Internetez bidaliko duen informazioa.

KOADRILAKIDEEN ROL NAGUSIAK	ROL BAKOITZAREN EZAUGARRIAK
TALDEKO LIDERRA	
TXISTE-KONTALARIA	
GAI-JARTZAILEA	
ZUHURRA	

- Bideoan ikusi duzunaren arabera, esazu lehengo 9 arauetatik zeintzuk betetzen dituen koadrila tradizional horrek.

	BAI/EZ		BAI/EZ		BAI/EZ
1		4		7	
2		5		8	
3		6		9	

“Bihar taldearen lurraldetasuna aztertzen saiatuko naiz: nondik nora ibiltzen den, ordutegia, leku bakoitzean kokatzeko ohiturak eta horrelakoak izango dira aztergaia”. Honela bukatu da bideoa. Lagunduko al diogu Anttoni datuak biltzen? Egizu zintzo, Renoko Unibertsitateko Michael antropologoari bidaltzeko baita.

- Zeure herriko koadrila tradizional bat aukeratu, eta saiatu ondoko puntuak aztertzen:

NIRE HERRIKO KOADRILA TRADIZIONAL BATEN LURRALDE TASUNA

1. Ibilbidea finkoa al da? Beti egiten al dute ibilbide bera?
Alda al daiteke ibilbide hori? Noiz? Zonalde jakin batera mugatzen al da ibilbidea?
2. Beti egiten dute txikiteoa ordu berean? Zein ordutan?
Taberna bat utzi eta beste batera joateko ere ordu jakina al dute?
3. Lagunen bat txikiteoan berandu hasten bada, ba al du koadrila aurkitzeko modurik? Zein?
4. Koadrilak beti aukeratzen du leku bera tabernan? Zein? Zergatik?

- Puntu horietara bildu beharko duzu zeure txostentxo. Idatz ezazu Anttonek egiten duen moduan: zehatz eta formal. Kontuan izan Interneten bidez bidaltzeko dela eta Unibertsitate batera gainera.

NIRE HERRIKO KOADRILA TRADIZIONAL BATEN LURRALDE TASUNA

4.2 “Arau”, “lege” eta “ohitura” hitzen esanahi zehatza jakiteko, egizu ariketa hau etxean.
(Ikus 4.2. material osagarriak)

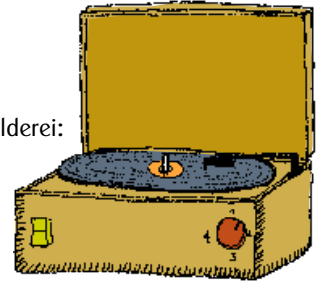
ATAZA: ETIOPIAN ERE TXAKURRAK OINUTSIK

Aurreko atazan, koadrilen ezkutuko eta ageriko arauak aztertu dituzue. Oraingoan interkulturalitatearekin lotuko ditugu arauok, kultura zeharo desberdin bi kontrastatu eta konparatu ahal izateko.

1

■ Hori guztia bideratzeko, lehendabizi, entzun ezazu Nere herria kanta eta erantzun ondoko galderei:

- Zeri buruz egiten digu berba?
- Berdin dio herrialde batean ala bestean jaiotzeak? Eman itzazu adibideren batzuk.
- Hemen jaio izan ez bazina, non jaio gura izango zenukeen? Zergatik?

! **Oharra:** Kanta gustatuz gero, 3.2. eranskinean kantua letraz euskaraz, gaztelaniaz eta frantsesez eta Juan Carlos Perezi buruzko datu batzuk aurkituko dituzu.

- Etiopiako leinu baten gaineko bideo-dokumental zatitxo bat ikusiko duzu orain. Bertan tribu horretako partaideen bizimoduaren arlo batzuen berri emango digute.
- Baina, ikusi aurretik, irakur itzazu ondoko galderak eta jar itzazu, batetik, Euskal Herriari dagozkion erantzunak eta, bestetik, zure ustez Etiopian gerta litezkeenak.

	EUSKAL HERRIAN	ETIOPIAN	BIDEOAN
1. Zergatik ezkontzen gara gizakiok, gura dugulako ala, arau soziala izanik, ezkondu behar dugulako?			
2. Emakume ezkondu bihurtzeak aldaketa asko dakar emakumearen bizimoduan? Zeintzuk?			
3. Zein bizi da hobeto, emakumea ala gizonezkoa?			
4. Emakumeek tratatu txarrak jasatea ohitura da? Onartuta dago gizartean?			
5. Beharrezkoa da ezkontzeko, bai emakumeak eta bai gizonak, elkarren gogoko izatea? Zergatik?			
6. Haurrei opariak egiterakoan, nabaria da sexismoa?			

- Orain, aipatutako dokumentala ikusiko duzu, eta badakizu zein informaziori erreparatu behar diozun. Bideoa ikusi ahala, idatz ezazu 3. zutabean (“Bideoan”) galdera bakoitzari dagokiona. Ez zaitez esaldi osoak idazten ahalegindu; ezin izango duzu eta, gainera, ez du merezi. Datu hutsak jaso, besterik ez.
- Zure koadro horretako bi zutabe interesatzen zaizkigu orain: lehenengoa: Euskal Herrian gertatu dena eta hirugarrena: Etiopiar buruz bideoan entzundakoa jasotzen dituztenak. Ikaskidearekin aldera itzazu bi kulturak puntuz puntu. Ikusi adibidea eta saia zaitezte molde bereko bospasei esaldi idazten.

1. Euskal Herrian nahi dugulako ezkontzen gara; Etiopian, aldiz, gurasoek seme-alabak ezkontzeko ematen dituzte.

2.

3.

4.

5.

6.

2

Azken atazari begirako lana da oraingoa. Hartan, gero azalduko dizugun bezala, testu bat idatziko duzu. Ariketa honi esker, horrelako testuen zenbait ezaugarriak erreparatuko diegu. Hau guztia bideratzeko Donostian Donosti eta gorostian gorosti testua erabiliko dugu, horren antzekoa sortuko baituzu. Testu hori lehen ikusi dugun dokumentalaren komentarioa da.

Lehendabizi, testua ordenatuko duzue eta ondoren, testua bere osotasunean aztertuko dugu. Idazleak ideiak nola antolatu dituen ikusiko dugu, parrafoak nola ordenatu dituen, etab.

- Has gaitzen, beraz, nola zenbatuko zenituzke azpiko lerroak? Jarri zenbakiak biribiletan.

■ Donostian Donosti eta gorostian gorosti

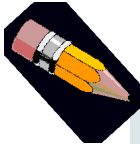
✍ Nor bizi da hobeto, emakumezkoa ala gizonezkoa? Ohitura da han gizonak andrea jotzea ohitura da; bestela, noraezean ibiltzen omen da emakumea, alferkerian. Horrexegatik, hain zuzen ere, Duka eta hango gainontzeko neskek nahiago lukete mutil jaio izan balira. Argi dago andrea ez dela gizona bezain ondo bizi. Eta, gure artean? Hain begibistakoa al da batzuentzat besteentzat baino erosoagoa dela bizimodua? Ala, oster, etxe bakoitzeko egoera baloratu beharko litzateke?

✍ Jakina da herri bakoitzak bere ohiturak dituela. Bidaia batetik etorritakoan honelako komentarioak egiten ditugu: “ezagutu orduko konbidatzen zaituzte etxera” edo “ez dute apenas kalean bizimodurik egiten” edo “zinemarako

konbidapena onartzen baduzu, harremana sendotzeko asmoa ari zara adierazten". Komentario hauen xedea beti bera izaten da: haiena, exotikoa eta gurea, normala, konparatzea. Helburu berak bultzatuko du gaurko ETBko saioen komentariorako tarte hau.

- ✎ Nor ateratzen da galtzaile eta nor irabazle bi kultura hauen arteko konparaketan? Erreflexio honekin amaitu gura nuke: sexismoa eta matxismoa baino okerragoak ez ote dira etnozentrismoa eta intolerantzia? Ala, bestela, zer adierazi nahi dute Duka eta bere lagunen barre-algara amaigabeek, egoera txarrari aurre egiteko terapia ote ala guk hara eramandako munstroak apurtzeko tresna? Umberto Eco Arrosaren izena liburuan ematen digu erantzuna: sakrilejioa da irribarrea bera ere, beldurraren etsai nagusia.
- ✎ Bart Etiopia izeneko dokumentala ikusi ahal izan genuen. Etiopiarrek baino askeagoak ote gara? Hala ematen du ezkontza-kontuetan. Euskal Herriko jendea, gehienetan behintzat, nahi duelako eta nahi duenarekin ezkontzen da. Han, ordea, behartuta ezkontzen dira, gurasoek ezkontzeko ematen dituzte eta.
- ✎ Etxeko lan-kontuetan ere nabaria da sexismoa. Emakumearen rolak, ezkondu eta senarraren menpe jarritakoan, zeharo aldatzen dira: lur-alorrak landu behar ditu, familia osoa zaindu eta gorotzak eskobatu. Gure gizartea, aldiz, ez da hain sexistea. Ala bai? Egin beza bakoitzak gogoeta.
- Zeintzuk pista edo arrasto izan dituzu kontuan ordenaketa horretarako? Azpimarra itzazu testuan edo oharrrak jaso hemen, talde osoaren aurreko azalpenean ez ahazteko.

Ikusten duzunez, testua gaiaren aurkezpenarekin hasten da; ostean, gaia garatu egiten du idazleak; eta amaitzeko, ondorio moduko bat ematen du. Zeuk ere berdin egin beharko duzu azken atazako idazlanean.

- Gogoratu bi kulturatako ohiturak erkatzea duela idazleak helburu. Beraz, konparazioa eta aurkaritza adierazteko baliabideak agertuko dira, batez ere. Horregatik, irakur ezazu berriro mota horretako baliabideei erreparatuz eta, horrelakoak aurkitu ahala, beheko koadroan jaso.

KONPARAZIOA ADIERAZTEKOAK	AURKARITZA ADIERAZTEKOAK

Beharbada gehiago sakondu nahi izango duzu forma linguistiko hauen erabileran. Horretarako hona jo dezakezu: Zubiri, I.; Zubiri, E. 1995 Euskal gramatika osoa, Didaktiker. 278-286. orr. (konparatiboak) eta 741-747.orr. (aurkaritzakoak).

Interkulturalitatea eta gai antropologikoak gustatzen bazaizkizu, eskaiozu irakasleari artikulua hauen fotokopia: Nexka jaiotzea, sarri arrisku larrian bizitzea HABE aldizkaria. 274., 19-21. orr.
Hiltzearen dauden kulturak HABE aldizkaria. 263: 4-5. orr.

4.3 BALDINTZAKBIRPASATZEKO

Etiopia bideoko testuaren transkripzio-zatia eta baldintza hipotetikoa birpasatzeko 4.3 ariketa osagarrian.

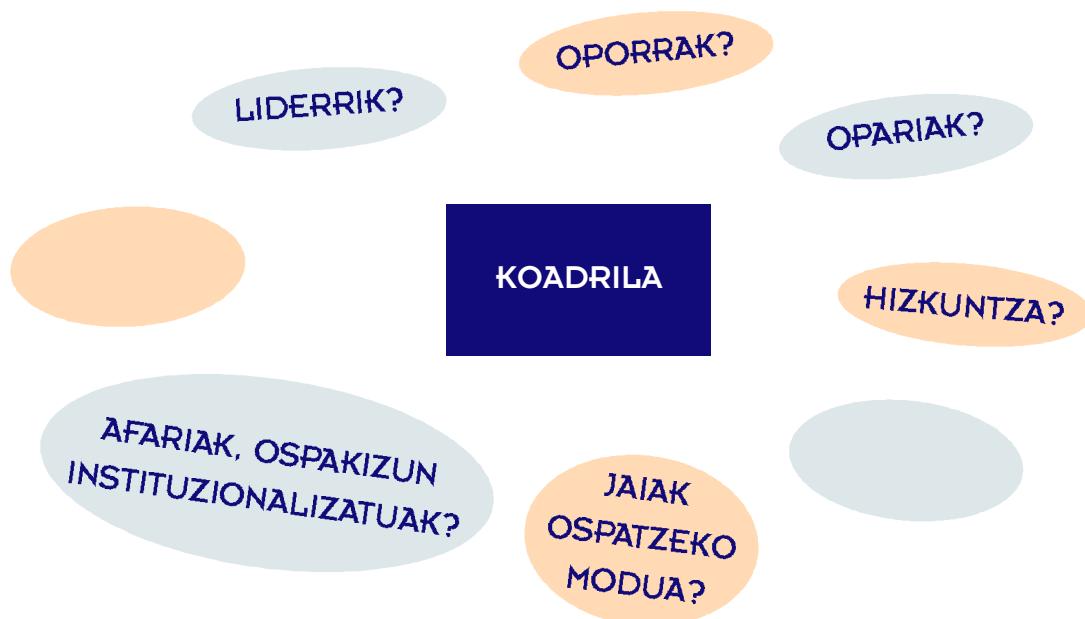
ATAZA: URRUN TA FITS, BETIKO TA BETIKO

Txikiteroen aitzakian, ederki trebatu gara ezkutuko arau horien maiseaketan, ezta? Askotan, errazago ikusi eta kritikatzan ditugu gugandik urrun daudenak gertukoak baino.

Orain proposatzen dizugun ariketan gehiago inplikatu beharko duzu, norberaren eta inguroko koadrilei erreparatu behar baitiegu. Guztion artean inkesta bat prestatuko dugu koadrila ezberdinen ezkutuko arauak aztertzeko. Adibidez: Beti arduratzen da lagun bera opariak erosteaz?

1

- Lehendabizi, abiapuntu gisa, koadrila guztietan isla duten zenbait kontu aipatu nahi dizkizugu, eskematxo baten laguntzaz:

- Beste zeozer ere erantsi behar al zaio eskema horri? Nahi dituzun proposamenak egin ditzakezu.
- Behin eskema osatu eta gero, bildutako puntuak galdera bidez jorratzeko modua bilatu behar da, inkesta baten itxura eman, alegia. Horretarako, eskematxo horretako puntu bat hartu eta horren lanketa egin behar duzu. Modu asko daude galderak egiteko; ikusi, bestela:

LIDERRAK

1. modua: bai/ez motako galdera.

adib.: lider garbirik ba al dago zure koadrilan?

2. modua: galdera irekia

adib.: zein ezaugarri izan behar ditu pertsona batek zure koadrilako lider izateko?

3. modua: aukera anitzeko galdera

adib.: nola hartzen dituzue erabakiak zure koadrilan?

- liderrak erabakitzen du,
- proposamenak bozkatu egiten ditugu,
- taldeka hartzen dira erabakiak.

2

- Ikaskideen ekarpenetan oinarritutako inkestaren azken bertsioa (bertsio txukundua eta zuzendua) eskuetan duzuela, taldetan bildu eta puntu guztiei erantzuten saiatu behar duzue, nor bere koadrilaren gorabeherak azalduz.
- Horrenbestez, prest dago guztia beste ikasgela batera joan eta hango ikasleren bati inkesta egiteko. Kontu egizu inkestan jasotako datuak ondorio soziologiko batzuk ateratzeko erabiliko ditugula hurrengo ariketan. Beraz, saiatu datu guztiak txukun jasotzen.

3

- Gogoan duzu aurreko atazan aztertu dugun testua Donostian Donosti eta gorostian gorosti? Esan dizugu, bada, antzekoa sortu beharko zenuela. Heldu da unea. Inkestaren bidez beste baten koadrilaren ohiturak ezagutu dituzu. Orain egizu idazlantxo bat beste koadrila hori eta zurea konparatuz eta kontrastatuz. Horien ohiturak desegokiak iruditzen bazaizkizu, balorazioa ere egin dezakezu, iritzia eman, eta abar. Horretarako jarrai itzazu ondoko urratsak:

■ Idatzi aurretik

- Kontuan hartu zure testua ikasgelako ikaskide batek irakurri, baloratu eta zuzenduko duela. Hortaz, saia zaitez txukun eta ondo idazten. Aukera itzazu, lehendabizi, inkestako daturik garrantzitsuenak gero zure idazlanean islatuko direnak. Eta idatzi horien ondoan, zure koadrilakoak, horrela hobeto ikusiko duzu bien arteko aldea.

-REN KOADRILAREN OHITURAK	NIRE KOADRILARENAK
•	•
•	•
•	•
•	•

- Ordena itzazu datuok, irizpide baten arabera.
- Egizu esan nahi duzunaren zirriborroa.
- Baloratu idatzitakoa: informazioa ondo ordenatuta dagoen, zerbait kendu ala erantsi nahi duzun...

■ Idazten hasi

- Idatzi aurreko planifikazioa egina duzunean, testua ondo idazten hasi.

■ Idatzi ondoren

- Irakurri berriro testua eta egin behar besteko aldaketak edota zuzenketak. Horretarako, erreparaiezu puntu hauei:
 - Informazioa: ondo antolatuta dago? Koherentea da?
 - Konparaketa eta kontrastea: ondo azaltzen da esan nahi dudana? Ondo daude idatzita?
 - Aberatsa da testua? Horrela ez bada, aberats dezaket? Zelan?

IK. LIB. 4.4.

- Zer gertatzen da zure koadrilan haserraldi baten ostean? Gogoratzen dituzu umetan haserraldian erabiltzen zenituzten kodeak? Eta berriro adiskidetzeari? Bermeon umetan, lehen behintzat, urrun ta fits, betiko ta betiko! esanez aidean gurutze bat egiten zuten elkarrekin haserretutakoek. Adiskidetzeko, berriz, bi musu trukutzen zuten.
- Haserrealdietarako espresio batzuk ikas itzazu 4.4. ariketa osagarri honen bidez.(29. or.)

1. BELTZA ALA GORRIA

Beltza ala gorria

■ Txikiteoak giza harremanetan duen garrantzia azpimarratuko du Txikiteroen Festak

LAGUNEKIN biltzea txikito batzuk edateko Euskal Herriko ohitura errotuenetako bat da. Nahiz eta gazteek gurasoen ohiturari eusteko asmorik erakutsi ez, oraindik gelditzen dira txikitero batzuk; eta haiek bizi diren bitartean behintzat, gure tabernetan ez da faltako edalontzia eskuetan dutela eguneko gertakizunak komentatzen dituen koadrilarik.

Urteetan txikiteoan oinarritu dira euskal herritarren giza harremanak. Bilbon aspaldi jabetu ziren txikiteatzearen garrantziaz, eta ohitura herritar horri egun bat eskaintzea erabaki zuten: Txikiteroen Festa. Aurten 34. aldiz ospatuko da,

✦
Begoñako Ama,
Zazpi Kaleak,
bilbainadak eta
Athletic. Bilboko
ikur gehienak biltzen
ditu aurten
34. ekitaldia
betetzen duen festak

✦
betiko legez Begoñako Amaren egunean, hau da, hurrengo larunbatean. Atzo egitarauaren aurkezpena egin zen Zazpi Kaleetako Athletic Peñaren egoitzan. Elkarte hori izan da urteetan Txikiteroen Festa antolatzeaz arduratu dena, baina aurten beste elkarte batzuen babesa jasoko du: Zazpi Kaleetako Merkatarien Elkarte, Erribera Azokako Merkatarien Elkarte, Bilboko Zaporea Zazpi Kaleetako ostalarien

Elkarte, Bilbotarrak abesbatza eta Cafe Boulevard. “Gure asmoa Zazpi Kaleak bilbotar guztien topagune bihurtzea da, eta horretan txikiteatzeak duen garrantzia izugarria da”, aipatu zuen Marino Montero antolaketa taldeko kideak.

Tradizio handia duen jai hau 1964. urtean jaio zen, orduan ospatu baitzen lehen aldiz Txikiteroen Festa, urtean zehar hildako txikiteroen omenez. Bitxia bada ere, bultzatzaile nagusia abade bat izan zen: Epifanio Mezo, *Don Epi*, Santiago Basilikako parrokoa. “Don Epi txikitero ona zen. Kontuan izan behar da urte haietan meza asko ematen zirela, baina, hala ere, beti topatzen zuen astia bere koadrilarekin bildu eta txikito batzuk hartzeko”, azaldu zuen Jon Iturriaga antolatzaileak. Oraindik zehaztu gabe dago Begoñako Amaren eguna zergatik aukeratu zuen, baina horren inguruan bada teoriaren bat: “Kontuan hartzen badugu Jesukristok egin zuen lehen mirarietako bat ura ardo bihurtzea izan zela, eta hori Ama Birjinaren bitartez egin zuela, ez da harrizkoa Don Epik Begoñako Amaren eguna aukeratu izana”, azaldu zuten.

“Txikiteroen Salbea”

Jai eguneko ekitaldirik garrantzitsuenak *Txikiteroen Salbea* izenarekin ezagutzen dena abestea da. Zazpi Kaleetan dagoen La Bolsa eraikinaren aurrean 5.000 lagun bildu ohi dira abesteko, eta tartean badira abesbatzetako kideak ere. Ondoren Zazpi Kaleetako tabernetan galtzen dira txikito batzuk edan eta

bilbainadak abesteko. Aurten, gainera, Unamuno Enparantzan baserriko produktuen erakusketa izango da, eta bezperan Ohorezko Txikito sariak banatuko dira urtean zehar txikiteoaren ohiturari eutsi dioten pertsona edo erakundeen artean. Beste berrikuntza bat anagrama da, txakur txiki baten itxurakoa: “Txikiteroek La Casillako Umeen Egoitzaren aldeko dirua uzten zuten tabernetako itsulapikoetan. Hori gogoratzeko egin dugu txakur txiki itxurako

anagrama”, azaldu zuten.

Ikus daitekeenez, Txikiteroen Festak Bilboko ikur guztiak, edo ia guztiak, biltzea lortu du: Begoñako Ama, Zazpi Kaleak, bilbainadak, Athletic, txikiteatzea eta abar. Osagai horiekin ez da harrizkoa Txikiteroen Festak Bilbon duen arrakasta.

A. Iturriagaetxebarria

BILBO

2. NERE HERRIA ETA JUAN CARLOS PEREZ

Nere Herria

Nik
ez nuen aukeratu
hemen jaiotzea
baina nere amak
esaten dit
orduak inork ezin
izan zuela aukeratu...
eta hau dela nere herria.

Egun batean
galdetu nion
zer izango zen nitaz
Istanbulen jaio izan banintz
...adibidez...
Orduan inork ezin
izan zuela aukeratu...
eta hau dela nere herria.

Istanbulen jaio banintz
...adibidez...
arrai saltzailea
Karakoy zubian
gauero izarrei begira
"...zer izango zen nitaz
Ameriketan jaio izan banintz
...adibidez?"
galdetzen duena izango nintzan.

Juan Carlos Perez 1996 Hau berua Elkar

Itzulpena

No elegí nacer aquí
pero dice mi madre
que entonces
nadie pudo elegir
y que éste es mi pueblo

una vez le pregunté
qué habría sido de mí
si hubiera nacido,
por ejemplo, en Estambul.
...que entonces nadie puede
elegir
y que éste es mi pueblo.

Si hubiera nacido en Estambul...
por ejemplo
sería un vendedor de pescado
en el puente Karakoy
y preguntaría todas las noches
a las estrellas
qué habría sido de mí
si hubiera nacido
en América... por ejemplo.

Itzulpena

Je n'ai pas choisi de naître ici
mais ma mère me dit
que personne ne pouvait alors choisir...
et que c'est mon village.

Je lui demandai un jour
ce que j'aurais pu être
si j'étais né, par exemple,
à Istanbul.
...Que personne ne pouvait alors choisir
et que c'est mon village.

Si j'étais né, à Istanbul... par exemple,
je serais un marchand de poissons sur le
pont Karakoy
et je demanderais tous les soirs
aux étoiles
ce que j'aurais pu être
si j'étais né, par exemple,
en Amérique...

JUAN CARLOS PEREZ

Juan Carlos Perez (Mutriku, 1958) euskal musikaririk garrantzitsuenetakoa da. Itoiz erreferentziazko pop taldeko burua izan zen ia hamar urtez, eta Euskal Herrian inoiz egin diren kantu zoragarrienetako bat idatzi zuen, Lau teilatu. Itoiz desegin ondoren, harekin inolako zerikusirik ez zuen musika-lan batean murgildu zen Juan Carlos Perez, askoz esperimentalagoa eta ezezagunagoa gehientzat. Telebista-saio eta erreportajetarako soinu bandak enkarguz idazten eman zituen hurrengo urteak, eta ondoren Bitacora cahiera (1992) izeneko disko bikoitzean argitaratu zituen lan horiek Esan Ozenkirekin. 1996an Elkarrek erosi zion masterra Irungo zigiluari.

Bitacora cahiera disko instrumentala da erabat, makinak eta sanplerrak erabiliz egina, eta hiru zati nagusik osatzen dute: La aventura humana (1984), Doctor Livingstone... supongo (1989) eta Longitud latitud (1990). Zati bakoitzak hainbat konposizio jasotzen ditu, minutu batekoak zein hamar minutukoak. Diskoak bi orduko iraupena du, eta La aventura humana-ko eta Longitud latitud-eko konposizioak jasotzen ditu batez ere.

Azken urteetan poparen esparrura itzuli da Juan Carlos Perez bakarlari gisa, eta bi disko kaleratu ditu, Atlantic River eta Hau berua. Halaber, eszenatokietara itzuli da. Horrez gain, hari laukoterako pieza bat idatzi du eta 1997ko Musika Berrien jaialdian estreinatu Donostian.

Euskaldunon Egunkaria 1997 Euskal Musika Bildumaren hitzak. 114. or. (moldatua)

3. AUTOEBALUAZIO-ORRIA

■ Gaia eta testuak

- Zer iruditu zaizkizu gaia eta testuak, ahozkoak zein idatzizkoak?

	BAI EZ		BAI EZ
INTERESGARRIA	☐ ☐	GAURKOTASUN HANDIKOA	☐ ☐
OSO TEKNIKOA	☐ ☐	INTERES GUTXIKOA	☐ ☐
HURBILA	☐ ☐	MOTIBAGARRIA	☐ ☐
ASPERGARRIA	☐ ☐	BITXIA	☐ ☐
ZAILA	☐ ☐	OSO PUNTUALA	☐ ☐

- Ikasi duzu ezer berririk gaiari buruz? Idatz ezazu modu eskematikoan.

■ Idazlana erkaketa

- Idazlan bat egiten dugunean, zein da lerrokadak antolatzeko irizpidea? Zein oinarrizko egitura du testu idatziak?

- Bi gauza alderatuz idatzi behar dugunean, zeintzuk tresna linguistiko behar izango ditugu ezinbestean?

- Honakoak dira kontrasterako hizkuntz baliabideak:

- Konparaziozko forma hauen erabilera birpasatu/ikasi dut:

■ Irakurketa-motak

- Noiz komeni da irakurketa xehea egitea, hau da, salto-saltoka irakurtzea?

- Nola irakurri behar dituzu euskal literatur lanak?

- Zein irakurketa-mota egin behar dugu artikulua baten gaia eta honen tratamendua zeintzuk diren jakiteko?

■ Inkesta

- Zein galdera-mota erabil daiteke inkesta batean? Gai zinateke inkesta bat prestatu eta ondorio batzuetara heltzeko?

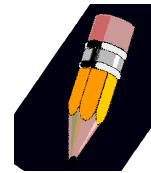
■ Ikas-estrategiak: hiztegia

- Hitz baten esanahia argitu nahian zabiltzanean, ondo moldatzen zara iturri ezberdinetara jo eta definizioak erkatuz, sintesi antzeko batera heltzen?

- Landutako zein arlotan izan dituzu zailtasunak edo zalantzak? Zergatik izan dituzu zailtasunak?

ARLOA

ZERGATIAK

■ Zeu zeutara

- Segun eta zertarako irakurtzen dugun, irakurketa-mota bat edo beste aukeratu behar da. Badakizu hori egiten, etxean zeure kabuz ari zarenean?

- Egin duzu material osagarrietako ariketaren bat? Zer ikasi duzu? Laguntza behar izan duzu? Birpasatu beharreko alorren bat duzu? Zer egingo duzu alor hori hobetzeko? Idatz ezazu horretaz guztiaz.

[illegible]

ATAZA: ZURRUTEAN

1. TESTUA OSATU

Klasean, irakurketa xehean aritzean, Beltza ala gorria testuaren lehenengo bi parrafoetan gaiaren nondik norakoak asmatzen ahalegindu zara.

Saia zaitetz orain parrafo horietan ebaluatutakoa idatziz osatzen.

Jatorrizko testura gehiegi hurbildu ez bazara ere, konformatu egin beharko duzu esaldiak zuzenak eta testua koherentea badira. Zuzentzerakoan zalantzarik baduzu, eska iezaiozu laguntza irakasleari.

..... txikito Euskal
 Herriko ohitura Nahiz eta gazteek
 asmorik erakutsi ez,
 txikitero batzuk;
 gure tabernetan
 ez da faltako.....
 gertakizunak komentatzen koadrilarik.
 txikiteoan oinarritu giza
 harremanak. Bilbon txikiteatzearen
 garrantziaz, egun bat
 Txikiteroen Festa. 34.
 aldiz Begoña-ko Amaren egunean,

2. HIZTEGIA LAGUN

Egin berri duzuen ariketan, txikitero-koadrilen jokamoldeak eta aztertu dituzue. Orain, zalantza bat planteatu nahi dizuegu: zerrendan bildu dituzuenak zer dira, arauak, ohiturak ala legeak? Gauzak argitzen hasteko, honako bide hau egitea proposatzen dizuegu:

- “Lege”, “arau” eta “ohitura” hitzei buruzko informazioa lortu behar duzue eskura dituzuen hiztegi, entziklopedia eta abar kontsultatuz. Honako bi puntuotan jarri behar duzue arreta:
- a) Hitz bakoitzaren definizio ahalik eta zehatzena lortzeko iturri desberdinetara (euskarazkoetara nahiz gaztelaniazkoetara) jo, eta bertsio ezberdinak alderatu eta egokiena aukeratu. Oharra: iturriak gaztelaniazkoak badira, saiatu definizioaren itzulpena egiten.
- b) Aurrekoarekin lotuta, saiatu hiru kontzeptuen arteko bereizketa zertan den zehazten.

■ Definizioak:

Lege

Arau

Ohitura

Lege, arau eta ohitura hitzen arteko bereizketa:

ATAZA: ETIOPIAN ERE TXAKURRAK OINUTSIK

3. BALDINTZAK BIRPASATZEKO

Hona hemen klasean ikusi duzun Etiopia bideoaren pasarte baten transkripzioa. Baldintza hipotetikoa birpasatzeko erabiliko duzu. Horretarako, bete itzazu hutsuneak dagozkien baldintza-formak erabiliz.

Zergatik ez ote nintzen mutil jaioko?

- (...) **DUKA** Hainbeste ehotzeaz, eskuetako mina daukadanean, neure buruari galdetzen diot: “zergatik ez ote nintzen mutil jaioko?”. Nagusitzen zarenean, zeure gurasoek ezkontzeko ematen zaituzte eta gizon horrek jo egiten zaitu. Orduan zera diozu, “mutil jaioko !”.
- Ehotze eta ur garraio-lanak astunak dira. Batzuek hori diote, besteek ez. “Mutil jaioko ” esaten dute.
- ELKAR** Bonko, gustatuko emakume izatea?
- BONKO** Ja, ja, ja. Ez, ez gustatuko emakumea izatea.
- ELKAR** Ez deritzozu ona emakume izateari?
- BONKO** Ez, emakumeak kolpatuak izaten dira, gizonak ez. Haiek beti izaten dira kolpatuak ezkontzen direnean, dantzetan...
- ELKAR** Zuk zeure emaztea joko duzu?
- BONKO** Noski. Ohitura da. Bera gaiztoa bada jo egingo dut. Jotzen ez baduzu, ez dizu jaramonik egingo, beterrietara joanda noraezean ibiliko Jotzen ez baduzu, ez da abeltaldeez, ez landez arduratuko. Jotzea da konponbide bakarra. Jotzen baduzu, zure beldur izango da. Orduan abere eta lurrez arduratuko da, bestela harro bilakatuko da eta hortik zehar noraezean ibiliko da. Jotzen baduzu, dena joango da ondo.
- ELKAR** Zuk eman berri duzu ezkontzeko hitza. Gogoko zaitu zeure emazteak?
- GIZONA 1** Niri gustatu egiten zait neure emaztegaia, baina zergatik gustatu beharko ni?
- ELKAR** Zergatik ez?
- GIZONA 1** Zergatik ez natzaion gustatzen? Ba, ohitura delako, berak ez du oraindik ezkondu nahi. Egia esan, nik uste dut gogoko nauela. Bai, gustatu egiten natzaio edo, azkenean, gustatuko natzaio. Orain ezezaguna naiz, beraren ustez pertsona gaiztoa naiz, nire izatea bera da txarra.
- ELKAR** Indarrez eman al dizu hitza?
- GIZONA 1** Ba, bai.
- ELKAR** Nolatan?
- GIZONA 1** Jarraiki eta harrapatu egin nuen.
- ELKAR** Zer gertatuko litzateke zeure arreba lapurtuko ?
- BONKO** Hori txarra ,guk geure arrebak babestu egin behar ditugu. Kevi edo Susana lapurtuko gure guraso eta izeko-osabek jo egingo Beraz, guk nebok, haiek zaindu egin behar ditugu. Edonora doazela lagundu egin behar ditugu, ahuntzak bailiran zaindu.
- ELKAR** Sardo, ezkontzen zarenean, gustatuko zure senarrak beste emazte bat edukitzea?
- SARDO** Bai.
- NESKA** Niri ez gustatuko beste bat egotea. Ez da ona bi egotea... zoratu egingo ! Agian beranduago, zahartzean. Lan guztia ezin egin dezakedanean. Geroago gauzak ondo , lagun diezadan bigarren emazte bat hartzeko esango Baina, orain ez. (...)

- Hutsuneak bete eta gero, zuzendu gura izango duzu testua, ezta? Bada, har ezazu zuzenketa-orria, ariketaren amaieran dago. Hala eta guztiz ere, zalantzaren bat baduzu, galdeiozu irakasleari.
- Baldintzen kontu hau erraza izan arren, baditu bere berezitasunak: ezezkoetako ordena, erreal eta hipotetikoaren arteko oreka, ... Ez badakizu, ez arduratu! Jo ezazu gramatika honetara (etxean ez badaukazu, esan irakasleari apur batean uzteko) Zubiri, I.; Zubiri, E. 1995 Euskal gramatika osoa, 472-479.orr.
- Begiratu berriro testuari. Zenbat aldiz agertzen dira forma hauek: gustatuko litzaidake/litzaizuke? (Beste forma batzuk ere badaude, agian jatorragoak, hala nola: nahi(ko) nuke/zenuke...

Jo ezazu berriro testura eta ordezkia itzazu “gustatuko litzaidake...” guztiak, azken molde horrekin. Kontuan hartu aldaketa horrek baduela eraginik esaldiko beste elementu batzuetan.

- Dagoeneko, argiago daukazu buruan baldintzaren erabilera; beraz, formari helduko diogu.

a) Zeintzuk dira baldintza-mota biak osatzeko formak? Hau da, zein aldaketa jasaten dituzte aditz nagusiak eta laguntzaileak, zein aurrizki/atzizki behar dituzte...

	BALDINTZA ERREALA	BALDINTZA HIPOTETIKOA
BALDINTZA		
ONDORIOA		

b) Zein da jarraitu beharreko ordena...? Begira ezazu testua eta azpimarratu, gero atera ondorioak eta idatzi eskema.

Baiezko esaldietan:

Ezezkoetan:

! Oharra: Gogora ezazu ezezko ordena hori berbera beste esaldi-mota batzuetan ere gorde behar dela; hala nola, kausazkoetan, erlatibozkoetan, denborazkoetan, kontzesiboetan eta moduzkoetan.

ZUZENKETA-ORRIA

Zergatik ez ote nintzen mutil jaioko?

(...)

DUKA

Hainbeste ehotzeaz, eskuetako mina daukadanean, neure buruari galdetzen diot: “zergatik ez ote nintzen mutil jaioko?”. Nagusitzen zarenean, zeure gurasoek ezkontzeko ematen zaituzte eta gizon horrek jo egiten zaitu. Orduan zera diozu, “mutil jaio izan banintz!”.

Ehotze eta ur garraio-lanak astunak dira. Batzuek hori diote, besteek ez. “Mutil jaio izan banintz” esaten dute.

ELKAR

Bonko, gustatuko litzaizuke emakume izatea?

BONKO

Ja, ja ja. Ez, ez litzaidake gustatuko emakumea izatea.

ELKAR

Ez deritzozu ona emakume izateari?

BONKO

Ez, emakumeak kolpatuak izaten dira, gizonak ez. Haiek beti izaten dira kolpatuak ezkontzen direnean, dantzetan...

ELKAR

Zuk zeure emaztea joko duzu?

BONKO

Noski. Ohitura da. Bera gaiztoa bada, jo egingo dut. Jotzen ez baduzu, ez dizu jaramonik egingo, beterrietara joanda noraezean ibiliko litzateke. Jotzen ez baduzu, ez da abel-taldeen, ez landez arduratuko. Jotzea da konponbide bakarra. Jotzen baduzu, zure beldur izango da. Orduan abere eta lurrez arduratuko da, bestela harro bilakatuko da eta hortik zehar noraezean ibiliko da. Jotzen baduzu, dena joango da ondo.

ELKAR

Zuk eman berri duzu ezkontzeko hitza. Gogoko zaitu zeure emazteak?

GIZONA 1

Niri gustatu egiten zait neure emaztegaia, baina zergatik gustatu beharko nintzaioke ni?

ELKAR

Zergatik ez?

GIZONA 1

Zergatik ez natzaion gustatzen? Ba, ohitura delako, berak ez du oraindik ezkondu nahi. Egia esan, nik uste dut gogoko nauela. Bai, gustatu egiten natzaio edo, azkenean, gustatuko natzaio. Orain ezezaguna naiz, beraren ustez pertsona gaiztoa naiz, nire izatea bera da txarra.

ELKAR

Indarrez eman al dizu hitza?

GIZONA 1

Ba, bai.

ELKAR

Nolatan?

GIZONA 1

Jarraiki eta harrapatu egin nuen.

ELKAR

Zer gertatuko litzateke zeure arreba lapurtuko balizute?

BONKO

Hori txarra litzateke, guk geure arrebak babestu egin behar ditugu. Kevi edo Susana lapurtuko balizkigute gure guraso eta izeko-osabek jo egingo gintuzkete. Beraz, guk nebok, haiek zaindu egin behar ditugu. Edonora doazela lagundu egin behar ditugu, ahuntzak bailiran zaindu.

ELKAR

Sardo, ezkontzen zarenean, gustatuko litzaizuke zure senarrak beste emazte bat edukitzea?

SARDO

Bai.

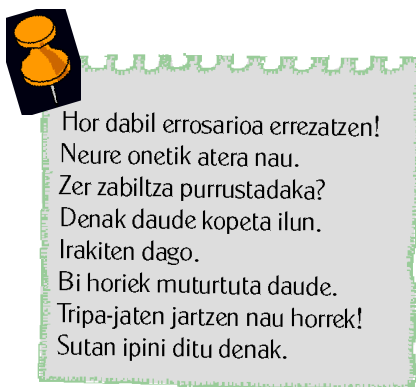
NESKA

Niri ez litzaidake gustatuko beste bat egotea. Ez da ona bi egotea... zoratu egingo ginateke! Agian beranduago, zahartzean. Lan guztia ezin egin dezakedanean. Geroago gauzak ondo balihioaz, lagun diezadan bigarren emazte bat hartzeko esango nioke. Baina, orain ez. (...)

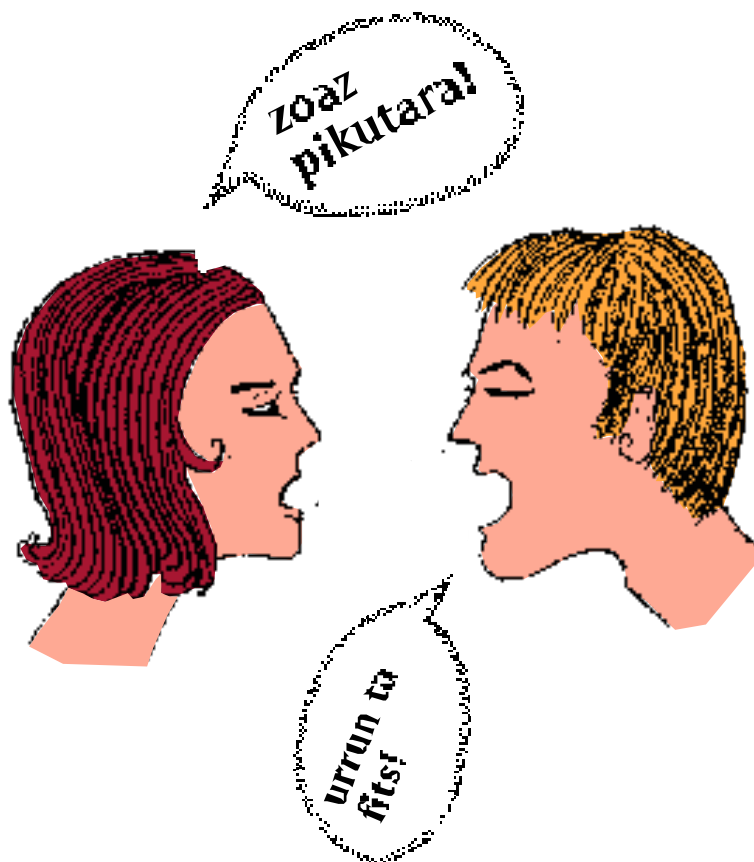
ATAZA: URRUN TA FITS, BETIKO TA BETIKO

4. HASERREALDIETARAKO HIZKUNTZ BALIABIDEAK: ESPRESIOAK

- Lehenengo eta behin, hurrengo zerrendako espresioak, haserrea adierazteko espresioak, sailkatzeko eskatuko dizugu. Sailkatzeko irizpidea zeuk erabaki, adibidez: espresio ezagunak /ezezagunak; gorputzaren atalak aipatzen dituzten ala ez, ...

- Orain, irudiak ikusi eta adierazpenak irakurri:

- Bi “lagun” hauek oso ernegatuta daude. Horrexegatik esaten dizkiote kristonak eta bi elkarri:

- Azken esaldi honekin zera irakatsi nahi dizugu, askotan euskaraz balore positiboak erabiltzen ditugula erabat aurkakoa adierazteko.

Adibidez,

- gozoak daude ◀ ▶ oso garratz daudela.

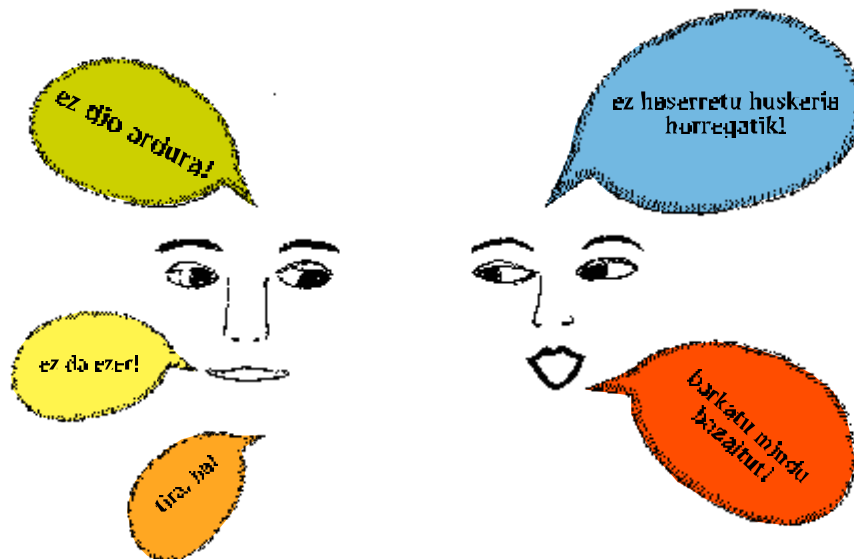
Lot itzazu zeuk hurrengoak. Ez dira bakarrik haserraldiei buruzkoak:

ederra eguraldia!	◀	▶ ... zera baino harroagoa da.
apala zer da bera!	◀	▶ ... oso zurbil dagoenari.
Karibetik zatoz, ala!	◀	▶ ... euria eta trumoi ari du.
politak berbak amari esateko!	◀	▶ ... gogorak esan dizkio.

- Ez zaitez tristatu, ez baitugu adiskidetu barik ariketa amaituko.

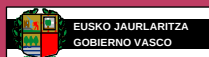
Barkamena eman nahi duenak:

Barkamena eskatu nahi duenak:

Eta denak lagun izaten jarraitzeko eta eztabaidari amaiera emateko:

- Ea bosteko hori!

ISBN 84-86968-68-2

